

Твоего обезщетение при болест

КАК НИ ПОМАГА СОЛИДАРНАТА ОСИГУРОВКА В ДОО КОГАТО ПОРАДИ НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ НЕ МОЖЕМ ДА ЗАРАБОТИМ ТРУДОВО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ?

ВМЕСТО ЗАПЛАТА – ОБЕЗЩЕТЕНИЕ:

Какви са видовете парични обезщетения за временна неработоспособност и помощи, които можем да получим от поделенията на Националния осигурителен институт?

➤ **парични обезщетения за:**

- 1) временна неработоспособност поради общо заболяване; трудова злополука и професионална болест; за санаторно-курортно лечение и при належаш медицински преглед или изследване; карантина; отстраняване от работа по предписание на здравните органи, гледане на болен или на член от семейството под карантина; належашо придружаване на болен член от семейството за медицински преглед, изследване или лечение, както и за гледане на здраво дете, върнато от детско заведение поради карантина в заведението или на детето;
- 2) трудоустрояване при временно намалена работоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест.

ИЛИ ПАРИЧНА ПОМОЩ:

➤ **парични помощи:**

- 1) за инвалидност поради общо заболяване, когато няма или не ни достига необходимият, според закона стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване;
- 2) за семейството при смърт на осигурено лице.

ИМА ЛИ УСЛОВИЯ, НА КОИТО ТРЯБВА ДА ОТГОВАРЯМЕ ЗА ДА ПОЛУЧИМ ПОМОЩ ИЛИ ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ОТ ДОО?

- Право на парично обезщетение за времето на отпуск за временна неработоспособност имат само тези работници и служители /също и самоосигурени лица/, които са редовно осигурени, т.е. плащат и/или за тях се плащат

осигурителни вноски във фонд „Болест и майчинство“ на ДОО. Тях наричат осигурени лица.

- Осигурените лица трябва да имат най-малко 6 месеца осигурителен стаж, т.е. шест месеца редовно плащане на осигурителни вноски. Това изискване не се прилага когато:
 - 1) ще иска изплащане на парично обезщетение за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест;
 - 2) осигурените лица, не са навършили 18-годишна възраст.

КОГА МОЖЕМ ДА РАЗЧИТАМЕ ДА ПОЛУЧИМ ПАРИЧНА ПОМОЩ ОТ ДОО?

- Парична помощ за инвалидност поради общо заболяване се предоставя на осигурените, които нямат изисквания се по закон осигурителен стаж за да им бъде отпусната пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Задължително е да са редовно осигурени към датата на инвалидизиране, определена в експертното решение на ТЕЛК/НЕЛК.
- Еднократната помощ при смърт се изплаща на съпругът/ съпругата, децата и родителите на починало осигурено лице. Законното условие е към датата на смъртта XXXX... осигуровката на починалото лице, X то да е било осигурено към всички фондове на ДОО; или към всички, но без Фонд трудова злополука, професионална болест и без Фонд безработица; или към всички но без безработица.

КАКВИ ДОКУМЕНТИ ДА ПРЕДСТАВИМ ЗА ДА ПОЛУЧИМ ПАРИЧНА ПОМОЩ КАТО ОСИГУРЕНИ В ДОО?

- За помощта за инвалидност поради общо заболяване, при липса на достатъчно стаж за пенсия за инвалидност поради общо заболяване се представя /лично или чрез упълномощено лице/ в ТП на НОИ по постоянния или настоящ адрес на заинтересованото осигурено лице молба-декларация за изплащане на такава помощ, декларация за банковата сметка, по която да бъде изплатена помощта и документ за самоличност.
- Помощта при смърт се изплаща въз основа на представена лично или чрез упълномощено лице в ТП на НОИ молба-

декларация, декларация за банкова сметка и документи за самоличност, в т.ч. доказващи принадлежност към лицата, имащи право на тази помощ/съпруг, съпруга, деца.../.

КАКВИ ДОКУМЕНТИ ДА ПРЕДСТАВИМ, КОГАТО ИМАМЕ НУЖДА ОТ ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ?

Паричните обезщетения за временна неработоспособност се изплащат след представяне на:

- **болничен лист:**
 - 1) болничният лист се издава от органите на медицинската експертиза;
 - 2) това е документът, с който се удостоверява, че осигуреното лице не е в състояние да извършва трудова дейност;
 - 3) служи за ползване на съответния отпуск поради временна неработоспособност и за трудоустрояване.

- **декларация за лична банкова сметка** – разплащателна или спестовна безсрочна, по която да се преведе паричното обезщетение. Подава се еднократно. В случай на промяна на банковата сметка в срок от три работни дни се подава нова декларация.

- **допълнителни документи**, които задължително се прилагат към болничния лист:
 - 1) анкетен лист, когато е издаден болничен лист при случаите на: умишлено увреждане на здравето с цел получаване на отпуск или обезщетение, нарушаване на определения от здравните органи режим, временна неработоспособност поради употреба на алкохол, приемане на силно упойващо средство без лечебна цел или поради X прояви под въздействието на такива средства, хулигански и други противообществени прояви, неспазване на правилата за безопасна работа;
 - 2) декларация, че в мястото, където пребивава болният, няма друг незаает на работа член от семейството му, годен да гледа или да придружава болния – когато болничният лист е издаден на осигурено лице за гледане на болно дете до 18-годишна възраст или болен член от семейството над 18-годишна възраст. Когато майката гледа или придружава дете до 7 навършени години, тази декларация не е необходима;

- 3) заповед за прекратяване на правоотношението и документ за заверен трудов, служебен и осигурителен стаж – когато болничният лист за временна неработоспособност е за период след приключване на производство по ликвидация или прекратяване на осигурителя /предприятието/.

КЪДЕ ТРЯБВА ДА СЕ ПРЕДСТАВЯТ БОЛНИЧНИЯТ ЛИСТ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ДОКУМЕНТИ КЪМ НЕГО

- Болничните листове, декларацията за банковата сметка и допълнителните документи се представят пред работодателя.

КАКВО ТРЯБВА ДА НАПРАВИ ОСИГУРИТЕЛЯТ /РАБОТОДАТЕЛЯТ/ ПРИ ПОЛУЧАВАНЕ НА ДОКУМЕНТИ ЗА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ НА НЕГОВ РАБОТНИК ИЛИ СЛУЖИТЕЛ?

- При представянето на болничните листове пред работодателите /в предприятието/ те се завеждат в специален дневник.
- Работодателите представят документите за изплащане на паричните обезщетения не по-късно от 2 дни след деня на изплащане на дължимите вознаграждения за съответния месец или на част от тях. Когато вознагражденията са начислени, но не са изплатени – не по-късно от 2 дни след последния ден на месеца, през който е извършено начисляването.
- Болничните листове за временна неработоспособност, настъпила до 2 месеца от прекратяването на трудовия договор или осигуряването, се представят в ТП на НОИ до 5 работни дни след представянето им на работодателя.

КАК ЩЕ СЕ ОПРЕДЕЛИ РАЗМЕРЪТ НА ПАРИЧНОТО ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ?

- Изчисляването на паричните обезщетения и помощи се извършва въз основа на задължително попълнените данни от работодателя в раздел “Данни от осигурителя/самоосигуряващото се лице” от болничния лист и данните за осигурителния стаж и доход, подавани в Националната агенция за приходите.

- Размерът на паричните обезщетения за временна неработоспособност се определя, като най-напред се изчислява размер на дневното парично обезщетение:
 - 1) дневното парично обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване се изчислява в размер 80 на сто, а за временна неработоспособност поради трудова злополука или професионална болест – в размер 90 на сто от среднодневното брутно трудово възнаграждение или среднодневния осигурителен доход, върху които са внесени или дължими осигурителни вноски, за периода от шест календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на неработоспособността;
 - 2) когато в шестмесечния период има дни, през които лицето не е било осигурено; е ползвало неплатен отпуск, който се зачита за трудов или служебен стаж; е ползвало отпуск за отглеждане на малко дете; е било осигурено по законодателството на друга държава по условията на международен договор, по който Република България е страна се взема предвид среднодневната минимална работна заплата за страната за съответния период;
 - 3) за дните, включени в шестмесечния период, от който се изчислява обезщетението, ако осигуреният е получавал това X парично обезщетение, се взема предвид доходът, от който е определено паричното обезщетение.
- Общата сума на паричното обезщетение се определя, като среднодневният му размер се умножи по броя на работните дни от периода на временната неработоспособност. За първия ден от неработоспособността обезщетение не се определя и не се полага, тъй като за този ден работодателят задължително изплаща среднодневно брутно трудово възнаграждение, все едно че работникът или служителят не е боледувал.

КАКВА Е ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТТА НА ВРЕМЕТО, ПРЕЗ КОЕТО СЕ ИЗПЛАЩАТ ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ?

- Паричните обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест се изплащат до възстановяване на работоспособността или до установяване на инвалидност.

- Когато временната неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест е настъпила до 2 месеца от прекратяването на трудовия договор или осигуряването, паричното обезщетение се изплаща за периода на неработоспособността, но за не повече от 75 календарни дни. В тези случаи обезщетение не се изплаща на лица, които получават пенсия или обезщетение за оставане без работа.
- Когато временната неработоспособност е настъпила преди прекратяване на срочен трудов договор, паричното обезщетение се изплаща за не повече от 75 календарни дни след прекратяването на правоотношенията или договора. Но в случаите на трудова злополука или професионална болест, парично обезщетение ще се изплаща до възстановяване на работоспособността или до установяване на инвалидност.

КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ И ИЗПЛАЩА ПАРИЧНО ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ПРИ ТРУДОУСТРОЯВАНЕ?

- При преместване на нова работа, поради трудоустрояване заради временно намалена работоспособност, парично обезщетение поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест се изплаща на осигурения, ако на новата работа се намалява трудовото възнаграждение.
- Дневното парично обезщетение е в размер на разликата между полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение през 6-те календарни месеца, предхождащи месеца на трудоустрояването, но не повече от среднодневния размер на максималния месечен осигурителен доход, и получаваното среднодневно брутно трудово възнаграждение след трудоустрояването.
- Парично обезщетение ще се изплаща за целия период на трудоустрояването, но за не повече от 6 месеца.

В КАКВИ СРОКОВЕ ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И ПОМОЩТЕ ОТ ДОО ПОСТЪПВАТ ПО ЛИЧНИТЕ БАНКОВИ СМЕТКИ НА ИМАЩИТЕ ПРАВО ДА ГИ ПОЛУЧАТ?

- Паричните обезщетения и помощите от Държавното обществено осигуряване се изплащат в срок от 15 работни

дни от представянето в ТП на НОИ на болничните листове, молби-декларациите и придружаващите ги документи от работодателя.

- Средствата за обезщетенията и помощите се превеждат по банковите сметки на осигурените лица два пъти седмично – вторник и четвъртък.
- Когато осигуреният няма право на парично обезщетение или помощ, се издава разпореждане за отказ в срок от 15 работни дни от датата на представянето в ТП на НОИ на болничния лист и молба-декларацията. Екземпляр от разпореждането се изпраща на лицето по пощата с обратна разписка в срок от 3 работни дни от издаването му. Разпореждането за отказ може да се обжалва в 14-дневен срок от получаването му пред ръководителя на ТП на НОИ, а той се произнася по жалбата с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването ѝ. Решението се съобщава на заинтересованите страни в 7-дневен срок от постановяването му.

КАК МОЖЕМ ДА ПРОВЕРИМ ПРЕВЕДЕНИ ЛИ СА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И ПОМОЩТЕ?

- Осигурените работници и служители могат да проверят за размера, периода и вида на изплатените парични обезщетения в Интернет страницата на НОИ (www.nssi.bg). Справките се правят, като осигуреният въведе ЕГН и персоналния си идентификационен код (ПИК). Този код се получава от ТП на НОИ лично или от упълномощено с нотариално заверено пълномощно лице.
- Осигурените могат да получат информация за преведените по сметките им суми за парични обезщетения и помощи чрез получаване на съобщение на посочен от тях мобилен телефон или електронен адрес в Интернет.
- Работодателите също могат да получат информация за изплатените парични обезщетения на техните работници и служители, за които са представили болничните листове в ТП на НОИ. Информацията се получава чрез Интернет страницата на НОИ или чрез информационните терминали в ТП на НОИ. За да може да получат информация, е необходимо да имат издаден от ТП на НОИ идентификационен код на осигурител (ИКО).

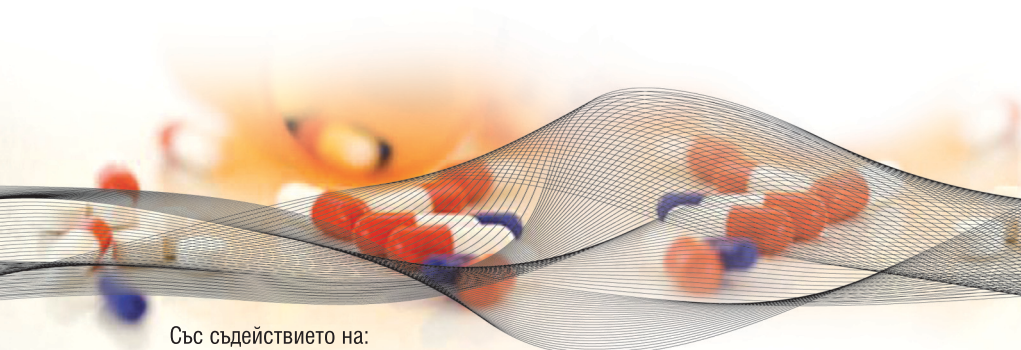
ВНИМАНИЕ! КАК ДА НЕ ДОПУСНЕМ ЗАБАВЯНЕ НА ИЗПЛАЩАНЕТО НА ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ?

➤ Осигурените работници и служители:

- 1) да съобщават точно и вярно личните си данни по документа за самоличност на органите на медицинската експертиза при издаването на болничните листове за временна неработоспособност и при трудоустрояване;
- 2) да представят издадените болнични листове или да уведомяват работодателя си до два дни от издаването им;
- 3) да изискват от работодателя си входящия номер при завеждането на болничния лист в определения за целта дневник;
- 4) да не нарушават режима, определен им от здравните органи;
- 5) да изискват издаването на повече екземпляри болнични листове, когато работят при повече от един работодател, за да ги представят ХХ пред всеки от тях;
- 6) да изискват болничен лист при болнично лечение за по-кратки периоди, не наведнъж при завършване на лечението.

➤ Работодателите:

- 1) да попълват коректно необходимите данни относно правото на парични обезщетения на лицата в болничните листове и в молби-декларациите;
- 2) да проверяват преди представянето на документацията в ТП на НОИ дали болничните листове са издадени в съответствие с действащите нормативни разпоредби. При установяване на несъответствие, болничните листове да се връщат незабавно на органите на медицинската експертиза, които са ги издали, за отстраняване на несъответствието или да ги обжалват;
- 3) да декларират навреме и коректно необходимите данни в декларация образец № 1, подавана в териториалните дирекции на НАП;
- 4) да спазват сроковете за представяне в ТП на НОИ на документите за изплащане на паричните обезщетения.

Със съдействието на:

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**